

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Apare odată pe săptămână sub direcția și în editura „SOLIDARITĂȚII” asociația institutelor financiare române
Redacția și administrația, Cluj, Piața Unirii No. 8

Membrii asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Hunedoara), Agricola (Sebeșul-săseșc), Albina, Ancora, Ardeleana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Aurora (Năsăud) Avrigeana, Bănățana, Banca Agrară, Soc. An. privilegiată Cluj, Banca Centrală pt. Industrie și comerț Cluj, Banca Poporală (Caansebeșe, Banca Poporală (Dej), Banca Poporală (Arpașul-inf.), Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Boșșana, Brădetul, Buciumana, Crassa și păstrarea (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codru (Buteni) Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (Gherla), Cordiana, Coroana (Cluj), Corvineana, Creditul, Creditul Bănățean (Lugoj), Crisan Cugierenu, Decebal, Detunata, Doina, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria Goront-Aiud, Garănițeral Bănățan (Mehadia), Insoțirea de credit (Veștem), Insituțiu de credit (Gavoșdia), Isvorul (Alba-Iulia), Isvorul (Sebeșul inf.) Isvorul (Sângiorgiu), Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana Murășanul, Maramurășana, Nădiăcana, Negoitul, Noiana, Olteana, Oravițana, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilva-mare), Riureana (Cap.-Mănăstir), Săcana, Sătmăreana, Sebe-ana (Caransebeș), Secășana, Selăgeana, Silvania, Someșana, Speranța (Hosman), Șercățiana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Tărnăveana, Timișana, Țibleșana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul (Tășnad) Zărândeana, Zlăgneana, Zorile (Banca Invățătorilor).

ABONAMENTUL
PE 1 AN LEI 200. — PE 1/2 AN LEI 100.
NUMĂRUL 4. — LEI.

Director VASILE VLAICU

TAXA PENTRU INSERTIUNI:
De fie-care cm 3 Lei.
Bilanțurile după tarif special.

Reorganizarea Băncii Naționale.

În adunarea generală extraordinară din 27 Septembrie a. c. a acționarilor Băncii Naționale s'a hotărât modificarea statutelor băncii noastre de emisiune în conformitate cu legea publicată în »Monitorul Oficial« No 134 din 21 Iunie 1925, precum și modificarea unor articole din legea sa organică.

Deși statutele modificate vor intra în vigoare numai la 1 Ianuarie 1926 (deodată cu convențiunile), totuși una dintre cele mai importante modificări și anume sporirea capitalului social dela 12 la 100 milioane lei se va face încă în cursul anului curent, sporul repartizându-se astfel:

18.000.000 vechilor acționari pe cursul de 500 lei

33.500.000 statului în mod gratuit

36.500.000 subscripțiunei publice pe cursul de 5.500 lei.

Din ultima poziție ar fi just și echitabil, ca partea cea mai mare să revină băncilor însoțirii noastre, deoarece băncile din București sunt avantajate din destul prin favorul de subscripție ca vechi acționari. Spre a restabili o proporție justă în repartiția totalului de acțiuni se impune, ca cota destinată băncilor noastre românești din Bănăt și Ardeal să fie deci mai mare decât cota destinată pentru București, tocmai fiind-că ar trebui reparată în sfârșit o disproporție cauzată de timpurile nenorocite din trecut neamului românesc din aceste părți de țară.

Dar în afară de justa pretenție a restabilirii echității istorice la proporțiile convenite din capul locului pe seama băncilor noastre, noi avem interesul să subscriem cât mai mult, pentru-că și noi socotim și vedem clar, că *capitalul Băncii Naționale, sporit astfel la 100.000.000 lei nominal, valorează chiar astăzi mai mult de 10 milioane lei-aur, chiar și fără să mai anticipăm vre-o revalorizare cât de mică a leului, și astfel acțiunea plătită cu 5.500 lei-hârtie valorează ceva mai mult decât 500 lei-aur.*

Importanța deciziunilor luate în adunarea generală din 27 Sept. a. c. residă în aducerea la îndeplinire a dispozițiunilor cuprinse în cele două convențiuni dintre Stat și Banca Națională cu privire la noua politică monetară și financiară a țării.

Dar, pe cât este de necesară și de folositoare, pe atât este de grea o orientare precisă și sigură asupra importanței deciziunilor menționate, în special pentru cercurile noastre financiare, cari au nevoie de o busolă demnă de toată încrederea și liberă de orice deviație produsă de preocupățiuni politice.

Or, presa din lunile Mai și Iunie a. c., reflectând agitațiunile politice obișnuite la ordinea zilei, se întrece pe sine însăși în deformarea imaginii reale a chestiunilor. Ba se pusese la cale chiar și o manifestație politică în jurul palatului Băncii Naționale cu ocazia adunării generale, convocate pentru ratificarea convențiunilor. Iar Camera Deputaților continua să practice și atunci aceleași obiceiuri ultramoderne introduse după războiul mondial



în toate părțile. Observatorul imparțial nu reușea să distingă o icoană clară a situației într'un vârtej de atâtea interese puse pe ascuțitul patimilor efemere.

Băncile noastre românești din Ardeal și Bănat, obișnuite însă de o jumătate de secol cu o gestiune așezată, solidă și prevăzătoare au nevoia să cunoască cu certitudine programul financiar bine stabilit al țării, spre a nu se expune la surprinderi neplăcute în cursul itinerarului din viitorul apropiat și mai depărtat.

Revista noastră după-ce și-a spus la timp cuvântul ei clar și hotărât, a socotit de a sa datorință să revină de astădată asupra convențiilor încheiate între Stat și Banca Națională, rugând pe Directorul „Solidarității”, Dl Ion I. Lapedatu, să ne comunice în întregime observațiile și rezultatele cercetărilor D.Sale în această privință, în special obiecțiunile făcute cu prilejul desbaterilor parlamentare asupra legii citate la începutul acestor șire. Prin cuvântarea directorului însoțirii noastre în Camera Deputaților, reproducă aici din »Desbaterile parlamentare«, apărute cu mare întârziere abia zilele trecute, avem astăzi satisfacția de a ne putea îndeplini datorința să punem la dispoziția cercurilor noastre financiare toate informațiile dorite, prin o examinare completă, dar severă și obiectivă a tuturor chestiunilor atinse prin cele două convențiuni, puse ca programul unei noi epoci financiare.

Vasile Vlaicu.

Expoziție de artă națională.

Primim din partea »Asociației« din Sibiu următoarele:

»Cu deosebită bucurie aducem la cunoștință onoratului public de pretutindeni, că orașul nostru Sibiu, care are o frumoasă tradiție culturală artistică, în curând va fi iarăși locul unor însemnate și rari manifestațiuni culturale artistice. Aici se va deschide în prima jumătate a lunii Octombrie Expoziția artistică de studiu, aranjată cu multă pricepere și competență de către dnii profesori I. D. Ștefănescu și D. Comșa, în edificiul Muzeului Asociației și sub patronajul acesteia.

Din partea aranșatorilor s'au depus toate stăruințele, ca această Expoziție să fie cât mai reușită. Dl prof. I. D. Ștefănescu va prezenta publicului colecțiile sale de tablouri și alte obiecte prețioase din diferitele părți ale țării, iar dl prof. Comșa a adunat multe lucruri de valoare din părțile ardelene și bănă-

țene, cutreerând în acest scop, neobosit diferite ținuturi. Deasemenea conducerea Asociației a luat toate măsurile și a pus la dispoziție toate mijloacele, ca această nobilă întreprindere să poată corespunde scopului măreț, de a contribui la educația artistică a publicului nostru. Astfel ne va fi dat să putem participa în cursul lunilor Octombrie și Noembrie la unul dintre cele mai importante evenimente culturale artistice în Sibiu. În acest timp toți oamenii de bine, cu interes și dragoste față de arta română și streină, vor avea fericitul prilej de a se apropia, de a cunoaște și de a se împrieteni cu perlele artei din diferite vremuri și locuri.

Această expoziție, asupra căreia ne luăm voie să atragem de pe acum atențiunea publicului nostru, va fi originală și unică în felul ei prin faptul, că ea va fi o școală, unde toți vor putea să cunoască lucruri de valoare, nu numai privind și contemplând podoabele artistice expuse, ci vor putea asculta măiastra vorbă a dlui prof. I. D. Ștefănescu, atât de bine cunoscut publicului nostru și mai ales sibienilor, în urma conferințelor instructive ținute cu atâta căldură și competență de atâteaori. Dl I. C. Ștefănescu, mult apreciatul nostru conferențiar, va ținea în timpul și în salele expoziției mai multe prelegeri, dând toate explicațiile necesare referitor la obiectele expuse, împrumutându-se acestora suflet și viață ca să rămână vii în amintirea vizitatorilor, cari îl vor asculta. Tot Dsa va ținea în cursul expoziției și în sala Prefecturii 5 conferințe despre evoluția artei și alte chestii în legătură cu problemele artistice, a căror subiect mai deaproape se va publica. Deasemenea pentru cunoașterea artei și literaturii muzicale franceze, italiene, germane și române, dl I. D. Ștefănescu va organiza tot în sala Prefecturii și 3 concerte, cu concursul unor artiști de seamă, veniți în acest scop cu dsa.

Orele, în cari expoziția va fi deschisă precum și prețul билетelor de intrare se vor anunța la timp.

Nădăjduim, că toată lumea înțelegătoare va lua cu plăcere act de aranjarea acestei Expoziții și se va simți îndernnată a participa la această serbătoare a artei.»

Prețul aurului și argintul pe chenzina 1-15 Oct.

Comisiunea specială de pe lângă ministerul de industrie și comerț, însărcinată cu stabilirea din 15 în 15 zile a prețului aurului și argintului pe piața internă, a lucrat la fixarea acestui preț aplicabil pe perioada 1—15 Octombrie a. c.

Luându-se de bază cursul pieții mondiale s'a fixat pentru piața noastră internă următoarele prețuri:

AURUL lei 137.771,60 kgr.
ARGINTUL lei 4466,60 kgr.

Banca Națională a României

Discurs rostit în ședința dela 5 Iunie 1925 a Camerii deputaților din prilejul debaterilor asupra Convențiilor relativ la reforma monetară și prolongirea privilegiului de emisiune.

De ION I. LĂPEDATU, deputat.

*Domnule Președinte!
Domnilor Deputați!*

Aceia dintre d-voastră care veți fi citit cu atenție expunerea de motive, veți fi observat, desigur, modul elogiios, în care sunt apreciate convențiunile de la ordinea zilei. Ca dovadă, permiteți-mi să dau un singur exemplu: concluzia finală, cu care se încheie expunerea de motive, concluzie în care se afirmă, nici mai mult, nici mai puțin, decât că aceste convențiuni sunt menite să formeze cheia de boltă a consolidării financiare a Statului nostru.

Desigur, afirmațiunea este exagerată, pentru că drumul până la consolidarea financiară a României întregite, este încă foarte lung și anevoios. Aceste convențiuni, ori cât de mult ar fi ele apreciate, nu pot fi considerate ca un act, prin care consolidarea financiară a țării noastre ar fi terminată, ar fi desăvârșită. (Aplause pe băncile opoziției unite).

Dar când constat această exagerare, nu voiu fi eu acela care să cad într'altă, contestând orice însemnătate convențiilor dela ordinea zilei. Din potrivă. Recunosc, în mod obiectiv, că sub raport al intereselor economice și financiare de ordin general, aceste convențiuni sunt de o netăgăduită importanță, o importanță peste care nu se poate trece, importanța ce are a se atribui însă în deosebi faptului, că prin ele se pune baza, se stabilesc cadrele și mijloacele pentru o reformă monetară faptică, reală, reformă, care până acum ne-a lipsit și cu care, din păcate, suntem iarăși unii dintre cei din urmă.

Așa fiind și având în vedere importanța ce am arătat, că au aceste convențiuni, ar fi de dorit că discutarea lor să se facă în mod cât mai amplu și ar fi, desigur, o mare greșală, dacă s'ar încerca ca această discuțiune să fie restrânsă ori chiar sufocată, pentru că, cât mă privește, sunt convins, că toți cei ce vor urcă această tribună, ori din ce partid ar fi, o fac cu gândul curat de a contribui — indiferent dacă părerile lor plac sau nu — la o cât mai bună soluționare a problemei monetare.

Tocmai de aceia și pentru ca să puteți cunoaște și punctul meu de vedere în chestiunea convențiilor-puse în discuțiune, vă rog, să-mi dați voe, să fac o analiză mai amănunțită a acestor convențiuni.

* *

Am cercetat cu deamănuntul, dar și cu obiectivitatea necesară, convențiunile dela ordinea zilei, și cea dintâiu întrebare ce a trebuit să mi-o pun, a fost: care este politica financiară ce stă la bază și pe care

se întemeiază reforma monetară contemplată de onorabilul guvern?

Răspunsul nu a fost greu de găsit și cred, este clar pentru ori cine, că această politică nu poate fi alta decât politica de deflațiune, deși expunerea de motive evită să o mărturisească pe față și se mulțumește să declare, că nu este nici politică de deflațiune, nici de inflațiune, ci este numai o politică de consolidare monetară.

În fața acestei modestii în mărturisirea unui fapt incontestabil, a trebuit, să ajung la o a doua întrebare: pentru ce această rezervă?

Ei bine, d-lor deputați, după mine, această rezervă nu este altceva decât un act de prudență pentru cazul, când speranțele ce se leagă de noua reformă monetară, nu s'ar realiza, așa după cum, desigur, se așteaptă. Este un act de prudență, explicabil prin politica monetară, la care asistăm de trei ani jumătate, a actualului guvern, politică care n'a avut nici când coeziune și n'a fost nici când constantă, pentru că i-au lipsit dela început ideile și metodele bine precizate.

Și pentru ca să vedeți mai bine cum s'a ajuns la stadiul de astăzi, la politica care stă la baza convențiilor în chestiune, rog să-mi dați voe, să fac o scurtă reprivire a ideilor și a metodelor, cari au călăuzit guvernul în chestiunea monetară, dela venirea sa la cârma țării.

* *

În drumul parcurs putem distinge mai multe faze. Cea dintâiu coincide cu perioada în care onoratul guvern a luat cârma țării.

Vă amintiți cum s'a preconizat atunci o hotărâtă politică monetară de deflațiune, al cărui scop eră să oprească, cu orice preț, emisiunile pentru Stat, iar circulațiunea fiduciară nu numai să nu mai fie urcată, ci, din contră, să fie redusă chiar.

Eră, prin urmare, o strictă politică de deflațiune.

Ce s'a întâmplat însă? Emisiunea pentru Stat, vom recunoaște, a fost sistată. În schimb însă, în decurs de abia opt luni, circulațiunea fiduciară a crescut dela 13 și 6/10 miliarde, cât eră în Ianuarie 1922 la 15 și 3/10 miliarde, în luna Octomvrie a aceluiaș an. Așa dar a crescut cu 1 și 7/10 miliarde.

Când s'a constatat acest rezultat neașteptat, guvernul a căutat să-și revizuiască politica sa monetară. Prilej pentru aceasta s'a găsit în toamna anului 1922, când ne-a venit a doua tranșă din aurul dela Banca Austro-Ungară, în sumă de 20 de milioane coroane aur, adică vre-o 6—700 milioane lei hârtie. Cu această ocaziune dl ministru de finanțe, într'un expozeu al său, făcut conducătorilor Băncii Naționale, expozeu care a fost dat și publicității, stabilea o nouă politică monetară, o politică de deflație moderată. Prin această nouă politică, Statul aveă să înceapă

replătirea datoriilor sale către Banca Națională, în-trebuințând pentru acest scop cele aproape 700 milioane lei, echivalentul aurului primit dela Banca Austro-Ungară. Circulațiunea fiduciară avea să fie menținută la cifra din acea epocă, de 15 miliarde jumătate, iar nevoile vieții economice aveau să fie satisfăcute din sumele ce Statul replătește din datoriile sale către Banca Națională, sume care aveau să rămână deci în circulațiune, prefăcându-se din portofoliu de Stat, într'un portofoliu de comerț și industrie. Și ca dovadă despre această nouă politică de deflație moderată, iată ce spunea dl ministru de finanțe în expozeul său dela Banca Națională:

„Vom putea de îndată începe retragerea de aproape 600 milioane lei cu cele 20 milioane coroane aur, ce luăm din lichidarea Băncii Austro-Ungare“.

„Alte rezerve vor putea, sperăm, în cursul chiar și al acestui exercițiu, să permită sporirea acestei sume. Astfel că pe măsură ce Statul își va scădea datoria sa, partea disponibilă din emisiune va merge la satisfacerea nevoilor comerțului, industriei și agriculturii. Se transformă astfel o emisiune fără nici o acoperire, și care nu are altă operație la spate decât cheltuiala Statului sporită, într'una având la bază o operație reală economică. Este, pe lângă înlesnirea activității economice, o primă esanare și întărire a monetei; ea va trebui continuată apoi cu retragerea continuă și treptată a circulației de prisos, asigurând însă monetei o contra valoare în aur sau trate. Acest program trebuie astfel aplicat, încât în ziua când circulația va ajunge la cifra ei normală, și fără o prea bruscă retragere, care ar putea aduce o criză economică, ea să fie asigurată cu cel puțin o treime în aur sau în trate, conform regulilor obișnuite. Sperăm să găsim, între altele, în sumele datorate de Germania pentru biletele Băncii Generale, puțința înlesnirii acestei consolidări a biletului nostru“.

Și încheia:

„Cu cât Statul va înlesni situația Băncii Naționale prin stingerea datoriei sale, cu atât această instituție trebuie să înlesnească creditul privat, având ca țintă finală să nu se depășească totalul emisiunii actuale“

E clar. Dar care a fost rezultatul acestui nou program de politică monetară? Deja după trei luni, la sfârșitul anului, cele peste 600 de milioane ce se resplătiseră la Banca Națională, au fost înghițite de necesitățile vieții economice, și pe lângă aceste, alte 700 de milioane au trebuit emise din nou pentru acelaș scop. Astfel, totalul emisiunii la sfârșitul anului 1922, eră deja de 16 miliarde.

După astfel de experiențe, politica monetară a onoratului guvern ajunge în o nouă fază, căreia i s'a dat expresiune în cursul anului 1923. Atunci, vă aduceți, desigur, aminte, s'a stabilit un nou program care urmă să se concretizeze în convențiuni cu

Banca Națională. În sensul acestui nou program o treime din datoria către Banca Națională avea să se plătească din resursele bugetare, o altă treime, printr'un împrumut în valută forte, iar restul să se consolideze prin titluri de Stat.

Afară de aceasta se spera — și acestei speranțe i se dădea expresiune categorică în expunerea de motive a bugetului pe anul 1923 — că în bugetul pe 1924 se va putea lua o sumă corespunzătoare, cu care să se înceapă replătirea faptică a datoriei către Banca Națională.

Or, d-lor deputați, nici aceste prevederi nu s'au realizat, pentru că nici convențiunile cu Banca Națională n'au putut fi încheiate și deci nu au fost suse ratificării Corpurilor legiuitoare, și nici suma care se speră că se va putea lua în bugetul pe 1924 nu a fost luată.

În chipul acesta, ajungem la faza a patra de politică monetară a onoratului guvern, aceea din anul trecut. Și care eră această politică? Eră politica, care tinde la stabilizarea monetei. Nu se mai vorbește de replătiri către Banca Națională, ci numai de ridicarea cursului leului la valoarea de cumpărare internă. Atât și nimic mai mult. Iar ce privește deflația, aceasta se așteptă să se producă exclusiv cu mijloace economice, să urmeze ca un efect al normalizării vieții noastre economice, normalizare care, cum se spune, în mod automat, va readuce în tresorul Băncii Naționale surplus de bilete, care formează inflația de astăzi. Va să zică, a patra fază a politicii monetare urmată de guvern, a fost o politică de stabilizare a monetei.

În sfârșit, ajungem, d-lor deputați, la ultima fază, la faza în care ne găsim astăzi. fază, care formează și baza convențiilor ce ni se prezintă. Care este aceasta? Onoratul guvern s'a convins, că normalizarea vieții economice nu este singura, care să ne ducă la o consolidare a monedei naționale, ci că — pe lângă aceasta — trebuie să aducem, și din partea noastră, supremul efort spre a ne replăti datoria către Banca Națională. Iată de ce, la programul din anul precedent s'a mai adăugat încă un punct nou: stingerea datoriei către Banca Națională. Aceasta este deci faza cea mai nouă, acesta este programul cel mai recent în politica monetară oficială, urmată în cei 3 ani și jumătate de când partidul liberal se găsește la cârma țării.

Făcând constatările de până aci, dați-mi voie să spun că, după modesta mea părere, această din urmă fază trebuie să fie punctul de plecare, dela care trebuie să pornească, dela început, politica monetară a Statului român și că a fost o mare pagubă pentru interesele economice și morale ale țării, că această politică monetară a rămas atâția ani neînfăptuită.

* * *

Ca să înțelegeți însă, d-lor deputați, punctul

meu de vedere relativ la reforma monetară, vă rog să-mi îngăduiți să vă arăt, cum am văzut și cum am preconizat această reformă, de atunci de când o urmăresc și mă ocup de dânsa. Pentru noi această chestiune s'a pus îndată după prăbușirea Monarhiei austro-ungare, când ne-am dat seama că trebuie să trecem la un alt sistem monetar. De atunci și până astăzi, vă mărturisesc cu toată sinceritatea — și aș putea să vă fac dovadă imediată — atât în teorie, cât și ca metodă practică, am rămas adept al concepțiunii de deflațiune, pentru că în aceasta am văzut mijlocul cel mai potrivit de a împacă deoparte interesele generale economice și financiare ale țării, de altă parte interesele speciale ale Statului. În ce privește datoriile sale, contractate în timp de deflație și în monedă depreciată. Concepțiunea fundamentală la care m'am atașat este, că da. normalizarea vieții economice și în deosebi o balanță activă a plăților este prima condiție pentru consolidarea monetară dar că, în afară de aceasta, trebuie să aducem și din partea noastră supremul efort de jertfe pentru a accelera această consolidare prin stingerea împrumuturilor către Banca Națională și prin reducerea datoriilor publice interne în titluri, contractate, cum spuneam, în vreme de deflație și în monedă depreciată. Iar ca mijloc pentru aceste scopuri am indicat: contribuția progresivă asupra averilor și veniturilor, contribuție, care, câtă vreme nu se face apel la impozite extraordinare, ca, de pildă, impozite pe capital, ca în alte țări, nu poate fi alta decât o urcare a cotelor și o urmărire mai serioasă a impozitului pe venitul global.

N'am fost însă niciodată iluzionist a crede, că această consolidare monetară ne va aduce în timp apropiat la o revalorizare completă și de aceia, am adaos, că numai în urma și după măsura jertfelor ce le vom ști aduce se va arăta, care va fi reforma monetară definitivă, ce ne va trece la o situațiune normală.

Am urmărit, d-lor deputați, și pe adepții celeilalte concepțiuni, ai devalorizării, dar dați-mi voe să vă mărturisesc, că cu cât am adâncit mai mult ideile teoriei și metodei practice a lor și i-am urmărit aproape în tot ce s'a scris în limba română și limbi străine, cu atât mai statornic am rămas pe lângă concepțiunea, ai cărei adept m-am declarat. De altfel credințele mele relativ la problema valutară, le-am expus într'o conferință, ținută în ciclul de conferințe asupra problemei valutare, aranjate de Institutul economic în iarna anului 1923—1924. Am fost aproape singurul, care am susținut concepțiunea deflațiunii, dintre toți, cei ce s'au succedat la tribuna Fundațiunii Carol. Am fost singurul, deși eră tocmai într'o vreme când ideia devalorizării cucerise foarte mult, devenind o adevărată psihoză. Și ca dovadă a ideilor și metodelor ce le-am profesat, să-mi dați voe să vă ci-

tesc concluziunile la care ajunsesem în aceasta conferință.

După ce arătăm avantajele și desavantajele ambelor sisteme: deflație și devalorizare și după ce expusesem modul cum am contemplat totdeauna idee unei reforme monetare pentru împrejurările noastre concludem:

„Personal sunt încredințat, că între împrejurările noastre, noi nu putem urmări altă politică monetară decât consolidarea biletului de bancă prin supremele noastre eforturi. Nu sunt iluzionist a crede în o revalorizare completă în timp apropiat, Trebuie însă să stăruim în continua acțiune de consolidare a monetei. Ce va trebui să facem mai târziu, se va vedea“.

„Altă soluție, cel puțin de prezent, nu-mi pot închipui. În deosebi nu cred în posibilitatea unei devalorizări. Și — cum am mai spus — nu cred că s'ar găsi cineva, care să-și asume răspunderea unei operațiuni atât de radicală și neexperimentată, ca aceasta. Greutatea acestei răspunderi a împiedicat aplicarea sistemului devalorizării și în alte state. A împiedecat-o chiar și când a fost contemplată în condițiuni cari atingeau foarte puțin interesele materiale ale mulțimei“.

„Exemplu clasic în privința aceasta e Statul vecin: Ceho-Slovacia. Imediat după revoluție, deci la un moment psihologic prielnic, când totul se reconstruia din nou, vestiiții oameni ai științei și practicei financiare au elaborat un plan de revalorizare prin introducerea unei monete convertibile și cu o transformare echitabilă, credeau ei, a creanțelor, pe baza unei scări de valori, plan, care însă nu a fost executat, deși coroana însemnă atunci 30 de centime aur, iar în circulațiune erau mai puțin de opt miliarde. Nici măcar cunoscutul plan de reformă monetară, de al începutul anului 1919, a lui Rasin, nu a putut fi executat. El voia să reducă circulațiunea fiduciară printr'un împrumut forțat de 80% a biletelor de bancă, împrumut ce aveă să se ramburseze însă din produsul impozitului pe averi. Eră deci o reformă, care lipsea pe detentorii de bilete numai temporal de avutul lor, o reformă care lăsa neatinsă în valoarea lor integrală, creanțele și care, cu toate acestea, nu a fost aplicată. Dece? Se știe! Adunările naționale s'au înspăimântat de urmările și perturbațiunile, ce le-ar putea produce asemenea reforme radicale. Și Rasin, omul, care a plătit cu viața energia, cu care își aducea la îndeplinire convingerile și hotărârile, a trebuit să renunțe la aplicarea planului său și să se decidă pentru o politică de consolidare monetară prin deflație, politică întemeiată pe impozitul pe capital, impozit din care s'au realizat, până acum, peste 4 miliarde de coroane cehe, întrebuintate la stingerea datorii Statului către oficiul de bancă“

Aceste fiind, d-lor deputați, ideile de care am fost și sunt călăuzit, veți înțelege de ce ori de câte ori am luat cuvântul în chestiuni de finanțe publice, totdeauna am criticat guvernul, că nu face nimic pentru rezolvirea problemei monetare. În deosebi am excepționat că nu se interesează de mijloacele necesare pentru replătirea datoriei noastre către Banca Națională și pentru reducerea datoriilor interne contractate în timp de deflațiune și în monedă depreciată și al doilea, că nu se face nimic pentru regularea, conform împrejurărilor schimbate, a circulațiunii fiduciare. Aceste au fost cele două excepțiuni pe care le-am ridicat la toate ocaziunile, ori de câte ori am vorbit înaintea d-voastră în chestiunea finanțelor publice. Vă rog deci să-mi dați voe, voiu fi cât mai concis, să vă arăt cum puneam aceste chestiuni în vorbirile mele.

În anul 1923—cu ocaziunea desbaterii bugetului—spuneam, cu privire la întâia chestiune, chestiunea replătirii datoriei către Banca Națională“:

„Personal am credința—de ce nu aș spune-o?—că dacă situațiunea în care se găsește de fapt emisiunea Băncii Naționale ar fi exprimată cu mai multă sinceritate și am lua, prin lege, oare care angajamente mai pozitive, dacă ne-am îndatora să facem eforturi reale spre a reduce datoria la Banca Națională, am credința, că împrejurarea aceasta ar contribui la mai multă încredere față de moneda națională.

Iar în ceea ce privește chestiunea a doua, chestiunea circulațiunii fiduciare, spuneam:

„După toate aceste experiențe mă întreb, dacă s'a dovedit, că emisiunea nu poate fi oprită, că a trebuit și trebuie să o sporim pentru necesitățile vieții noastre economice și numai cu acoperirea de portofoliu, atunci de ce nu aducem situațiunea juridică a băncii noastre de emisiune, a Băncii Naționale, în concordanță cu situațiunea reală a ei? Pentru ce adică nu s'ar revizui chestiunea dreptului și modalităților emisiunii, precizându-se din nou și amăsurat împrejurărilor faptice situațiunea Băncii Naționale? Așteptăm ca această chestiune să fie pusă la ordinea zilei, spre a fi soluționată cât mai curând, în interesul asanării monetei noastre naționale“.

Acestea le spuneam la 1923. În 1924—deasemenea din prilejul desbaterilor bugetului—am pus chestiunea și mai concret și mai explicit.

Spuneam, că excepționez și nu primesc bugetul de oarece nu găsesc nici un mijloc pozitiv, nici un plan bine definit pentru a înlesni asanarea monetei noastre.

Iar mai departe:

„Ce mă privește, socotesc că Statul nu poate să aștepte totul dela normalizarea vieții economice. El încă are datoria chiar cu jertfe să contribuie la asanarea monetei, să contribuie ca moneda noastră să se consdliideze mereu, spre a se înlesni situațiu-

nea finanțelor noastre publice atât de d.ificilă.“

„Datorința Statului de a interveni în problema monetară trebuie să aibă în vedere două scopuri: întâiu, Statul trebuie să se îngrijească și din partea sa, să facă tot ce e cu putință, să se reducă succesiv datoria sa către Banca Națională și al doilea, să reguleze chestiunea circulațiunii fiduciare în legătură cu situația de fapt și de drept a băncii de emisiune“.

„Și de ce spun că Statul trebuie să-și reducă datoria către Banca Națională?“.

„O spun pentru că, dacă este adevărat că Statul, prin emisiunile pe care Banca Națională le-a făcuti pentru dânsul, a pricinuit reducerea acoperiri monetei noastre, cu alte cuvinte dacă Statul prin împrumuturile pe cari le-a luat dela Banca Națională a descompletat acoperirea monetară, atunci datoria lui este ca, după putință, să caute să refacă această acoperire, dat fiind că orice sumă pe care o replătește la Banca Națională, mărește acoperirea pentru restul biletelor din circulațiune. Toate Statele tind să reducă, pe cât este cu putință, datoriile pe care le au către băncile de emisiune. Față de această tendință generală noi nu putem rămâne nepăsători.“

„A doua chestiune pentru care Statul trebuie să intervină în problema monetară, este regularea circulațiunii fiduciare. Și aci ajungem la problema băncii de emisiune. Dar de ce cerem noi regularea acestei chestiuni? Pentru ca să aducem în consonanță situația de fapt cu situațiunea de drept a acestei instituțiuni; aceasta și pentru ca să putem arăta lumii o situație clară și sinceră.“

„Starea de drept de astăzi a băncii noastre de emisiune nu este în consonanță cu starea de fapt. De drept Banca Națională ar trebui să aibă o acoperire metalică de 33 procente a biletelor de circulație. Ori, vă întreb, există această acoperire? Știm cu toții că nu există.“

„O știe toată lumea. Noi însă continuăm a o arăta pe hârtie, luând bonurile de tezaur date de Stat în rezerva metalică. De ce? Dacă, prin împrejurări de război, cari au atins grav situațiunile aproape a tuturor băncilor de emisiune din Europa, am ajuns să numai avem stocul metalic normal, de ce să continuăm a arăta o situație care nu există în realitate? De ce să nu facem și noi ca alte bănci de emisiune, de ce să nu arătăm starea de fapt? În prezent, acoperirea pe care o are banca noastră de emisiune este întâiu rezerva metalică: monete, lingouri și trate, rezervă destul de redusă față de circulația fiduciară. Este, mai departe, valoarea portofoliului său de scont și gaj; este garanția Statului pentru împrumuturile pe cari le are la Banca Națională și mai sunt două creanțe discutabile, tezaurul dela Moscova și depozitul dela Reichsbank din Berlin. Aceasta este situațiunea de fapt față de cea de drept. Ori, noi ce cerem? Să aducem în consonanță aceste două situațiuni. Este în interesul

Statului și în interesul băncii de emisiune să spunem lucrurile cum sunt. Prin aceasta nu creăm o situațiune de care să se sperie lumea; nu, pentru că mai sunt bănci de emisiune în aceeași situație. Este, de exemplu banca sau oficiul de bancă din Ceho-Slovacia, care încă n'a avut și n'are acoperire metalică de 33 procente, care are o anumită acoperire de rezervă metalică, de trate de devize, iar restul este acoperit cu valori economice și cu garanția Statului."

„Chestiunea trebuie regulată după analogia din alte țări. Să se arate și la noi că sumele datorate n'au o acoperire reală, ci numai garanția Statului și îndatorirea lui fixă—pe care trebuie să o luăm—de a o replăti la scadențe fixe“.

Iată, d-lor deputați, acestea le spuneam în discursurile rostite dela această tribună, în legătură cu finanțele publice ale Statului. În rezumat deci, ceream înjău stingerea datoriei către Banca Națională. Mergeam însă și mai departe, și spuneam, că trebuie să ne mai îngrijim dacă nu de stingerea, cel puțin de reducerea datoriei publice interne, iar ca mijloc pentru aceste scopuri, indicam, întrucât n'ar fi să se apeleze la impozite extraordinare de capital, indicam, ca singurul și cel mai potrivit, impozitul pe venitul global, fiind el progresiv și putând să fie augmentat, fie prin mărirea cotelor, fie prin o mai vigilentă urmărirea și impunerea veniturilor, fie prin ambele aceste mijloace. Intre asemenea împrejurări, natural, că față de reforma monetară, ce se prezintă azi Parlamentului, eu nu pot avea, în mod sincer, decât un adânc regret, regretul că cu această reformă s'a întârziat atât de mult, și că, în privința aplicării ei suntem unii dintre cei din urmă în întreaga Europă. (Aplause pe băncile opoziției unite.)

Am convingerea că, dacă din capul locului, dela început, de când s'a pus și pentru noi problema monetară, ne-am fi hotărât la o reformă de fapt, dacă am fi luat angajamentul fix, despre care să ti știut toată lumea, de a ne răsplăti cel puțin datoria către Banca Națională și dacă am fi garantat acest angajament în mod real, am convingerea că toate aceste măsuri ar fi contribuit mult la consolidarea monetei noastre, și îndrănesc să afirm, că, în chipul acesta, am fi isbutit să stabilim cursul leului la o valoare cu mult mai mare decât aceea de astăzi.

Nu s'a făcut. Cunosc motivele cari se invoacă și cu cari se susține că o acțiune de felul acesta, până acum, nu a fost cu puțință. Să-mi dați însă voie să vă spun, că nu pot accepta aceste motive.

Se afirmă că situațiunea noastră bugetară nu era încă clară și deci nu se știa ce se putea lua în buget pentru înfăptuirea reformei monetare. Se afirmă, mai departe, că numai astăzi, când am ajuns la o situațiune mai consolidată, la un buget echilibrat, ni se dă posibilitatea să distingem veniturile și să statorim cari din ele pot fi întrebuințate pentru stin-

gerea datoriei către Banca Națională. Ori, aceste motive nu pot fi acceptate; pentru că oricari ar fi fost împrejurările, trebă să se găsească mijloacele necesare pentru înfăptuirea reformei monetare. Și nu pot accepta nici celălalt motiv, că nu am avut o situație financiară consolidată. Ca argument dați-mi voie să vă aduc aminte de cazul Ceho-Slovaciei. În Ceho-Slovacia reformei monetare i s'a pus bază și a fost înfăptuită la începutul anului 1919, când acolo situația financiară nu era nici măcar cunoscută. Dar Statul cehoslovac nu s'a mulțumit numai cu declarațiunea că biletele din circulațiune au ca garanție creditul general al Statului, ci a garantat aceste bilete cu produsul unui impozit special, impozitul pe avere. Măsura aceasta și-a avut cel mai bun efect. S'a câștigat încrederea străinătății, care a putut vedea în ce mod serios înțelege Ceho-Slovacia să-și garanteze moneta fiduciară. Și nu pot primi nici al doilea motiv, că nu am avut un buget echilibrat. Ca pildă, dau tot Ceho-Slovacia, unde în anul 1919 și 1920 bugetele Statului n'au putut fi echilibrate, rămânând deficitare cu multe miliarde.

Astfel, dacă având și exemplul altor State și noi totuș nu am făcut nimic ca să îndreptăm situațiunea monetară, vă întreb cum s'ar putea însufleși cineva de o reformă, care vine atât de târziu, și care pe deasupra se prezintă ca operă numai a unui singur partid politic. (Aplause pe băncile opoziției-unite).

* * *

După aceste să-mi dați voie, d-lor deputați, să trec la examinarea convențiilor ce ni se prezintă spre deliberare. Voi insista mai mult asupra convenției întâi, aceasta fiind cea mai principală, pentru că prin dânsa se pun bazele și se fixează mijlocele reformei monetare.

Convențiunea aceasta constă din 2 părți. Una privește stingerea datoriei către Banca Națională și a doua întărirea acoperirii circulațiunii fiduciare. Stingerea datoriei se intenționează a se face prin așa numitul „fond de lichidare“.

Singura dispozițiune esențială din prima convențiune este că Statul ia angajamente în mod obligator și indică mijloace reale pentru stingerea succesivă a datoriei sale către Banca Națională. Aceasta este principalul și nimic mai mult. Și ce mă privește, socotesc că era cu mult mai bine, dacă Statul se mărginea numai la această obligațiune, declarând că va plăti în tot anul o sumă anumită din datoria sa, lăsând ca isvoarele din cari să se alcătuescă fondul necesar, să fie determinate în cadrele bugetului, după vremuri și împrejurări.

Nu pot aproba dispozițiunile de a fixa și de a lega veniturile din cari se va alcătui fondul de lichidare. Și nu pot aproba, pentru că sunt convins, că situațiunea bugetară a Statului nu a ajuns să fie

atât de consolidată, încât să se poată garanta, că cu mijloacele ce ne rămân disponibile vom putea acoperi cheltuielile Statului, ne vom putea echilibra bugetul (Aplause pe băncile opoziției unite).

Cheltuielile Statului sunt în continuă creștere, ceea ce nu putem afirma în ce privește veniturile sale. Dar chiar dacă ar fi și acestea în creștere, ele sunt chemate să umple și alte goluri.

Să ne gândim de exemplu la taxele de export. Aceste taxe se vor reduce pe viitor, fie că prin ele se îngreunează comerțul extern, fie că vom fi nevoiți să acceptăm prin convenții vamale cu alte State

Și atunci cum vom umplea golul ce se va produce? La discuțiunea bugetului trecut se indică ca mijloace pentru asemenea eventualități veniturile din întreprinderile comerciale și industriale ale Statului, din întreprinderile comercializate și ce se vor mai comercializa. Bine, dar acum toate aceste venituri vor fi afectate fondului de lichidare. Am dat acest exemplu spre a arăta cât de greșită este ideea de a lua libertatea de întrebuintare și de preferință în veniturile și cheltuielile Statului.

Dar trecând peste aceste considerațiuni, dați-mi voie să analizez cel puțin unele dintre mijloacele de constituire ale fondului de lichidare. Să-mi permiteți să mă opresc la cel dintâiu, la resursele bugetare: una a treia parte din taxa de lux și din impozitul pe cifra de afaceri. Dintre toate mijloacele bugetare ce stăteau la dispoziție, această resursă îmi pare, d-lor deputați, cea mai improprie. Improprie, fiind vorba de un impozit dintre cele mai odioase. Improprie, pentru că e vorba de un impozit, care scumpește vieța, un impozit, despre care însuși d-voastre ați făcut această constatare — și ași putea să vă citez declarații categorice — și pe care ați promis în două rânduri, că o să-l suprimați. (Aplause pe băncile opoziției unite).

E adevărat, că se prevede cazul, când acest impozit ar fi suprimat. Da, dar prevedeți și cu ce îl veți înlocui. Ar fi să se înlocuească iarăși cu impozite de circulație, cari însă au același caracter.

Dacă e vorba de resurse pentru consolidarea monetară, atunci just este, că fiecare să contribuie după veniturile sale și în mod progresiv. Nu ne putem mulțumi, în idee și în fond, ca o astfel de operațiune financiară să fie îndeplinită numai cu contribuția unora; ea trebuie realizată prin contribuția progresivă a tuturor. (Aplause pe băncile opoziției unite).

De aceea cred, că ar fi fost mult mai potrivit să fi apelat la o altă sursă, la un altfel de impozit, la un impozit pentru care avem deja o lege, dar pe care nu voim să o aplicăm, impozitul pe capital. Sau dacă refuzați impozitul pe capital, atunci ar trebui să recurgeți la impozitul pe venitul global, un impo-

zit progresiv, deci un impozit mai propriu, ale cărui cote mai pot fi urcate, cu deosebire la veniturile mari și a cărui aplicare severă ar produce rezultate mult mai bune. (Aplause pe băncile opoziției unite).

D. Virgil Madgearu: Impozitul global în actuala alcătuire este o farsă globală. (Aplause pe băncile opoziției unite).

D. I. Lapedatu: Indicați apoi redevența, sau, și mai exact, surplusul de redevență și de impozit minier.

Venitul acesta pe un timp oarecare, până la 1928, este provizoriu, redevența fiind angajată în cea mai mare parte. Se face însă rezerva, că în cazul când redevența ar fi să servească drept garanție pentru vreun împrumut, atunci din acest împrumut o parte corespunzătoare are a se ceda fondului de lichidare.

Fără cu asemenea dispozițiuni, mă întreb, d-lor deputați, de ce să judecăm noi probleme din viitor, când nu știm, care va fi situațiunea de mâine? (Aplause pe băncile opoziției unite). De ce să ne legăm noi mâinile? D-voastre, știți cum se contractează azi chiar și împrumuturile de Stat. Știți, că de regulă, creditorii se interesează și de ceea ce se face cu împrumutul, pe care îl acordă și nu e rar cazul, că îl dau numai pentru anumite scopuri. Atunci cum venim noi să dispunem de un împrumut viitor, nerealizat încă? (Aplause prelungite pe băncile opoziției unite).

Mai prevedeți venituri speciale, cum sunt cele dela Banca Națională, dela Creditul Industrial, dela Casa de depuneri și consemnațiuni, dela exploatarea dela Lonia, dela gazul metan și în sfârșit dela toate întreprinderile comercializate sau ce se vor comercializa în viitor. Aceste venituri sunt destul de considerabile, pentru că chiar astăzi, dau aproape 200 milioane. Comercializarea însă este un punct cardinal din programul d-voastre. Ați adus legea comercializării — cel puțin așa spuneți — pentru ca să se sporească veniturile Statului în o astfel de măsură, încât să nu fie nevoie a încărca peste măsură pe contribuabili. (Aplause prelungite pe băncile opoziției unite).

Noi am crezut și credem, că veniturile din întreprinderile comercializate vor fi unele dintre cele mai importante pentru bugetul țării, menite să acopere nevoile, cari se ivesc azi tot mai mult. Atunci pentru ce luăm prin lege dispozițiuni atât de categorice? Situațiunea, în care ne găsim astăzi — veți admite și d-voastre — nu ne poate îndreptăți că dăm astfel de soluții pentru viitor. Prudența ar cere să nu ne angajăm în nici un fel de direcțiune. Și mai adăugăm, că nu este nici necesar, pentru că la urma urmei este absolut indiferent din care buzunar ia Statul cele 650 de milioane anual, pentru ca să le întrebuinteze la replătirea datoriei sale către Banca Națională (Aplause pe băncile opoziției unite).

Dar dacă d-voastre ați voit cu orice preț să no-

minați veniturile, din cari se va alcătui fondul de lichidare, nu trebuia să o faceți prin lege, care, mai cu seamă fiind vorba de un contract bilateral, se modifică greu, ci trebuia să vă fi mulțumit a da guvernului autorizare să le fixeze, după împrejurări, prin un regulament.

A doua dispozițiune esențială a convențiunii este aceea, după care suma ce se va retrage din circulațiune nu se fixează, ci se lasă să fie hotărâtă după împrejurări, prin ministerul de finanțe și Banca Națională.

De sigur, această dispozițiune era indicată îndată ce ați decretat, că circulația fiduciară nu va putea fi în nici un caz mai mare decât cea dela 31 Decemvrie 1924. Mi se pare cam hasardată această limitare, oricât ați constata d-voastre, în expunerea de motive, că am trecut peste punctul culminant al crizei și că, prin urmare, putem limita prin lege circulațiunea fiduciară.

D. Virgil Madgearu: Garantează doctorul!

D. I. Lapedatu: La aceasta v'a determinat faptul, că în timpul din urmă portofoliul comercial s'a redus în câtva și circulația fiduciară este mai mică decât cifra dela 31 Decemvrie 1924.

Din parte-mi socotesc, că limitarea circulațiunii nu ar fi trebuit să se facă în mod atât de categoric, ci ar fi trebuit lăsată la aprecierea celor cari conduc Banca Națională. Socotesc aceasta, de oarece din propria mea experiență pot spune, că felul, cum s'a repartizat creditul dela banca de emisiune pentru trebuințele vieții economice, nu indică necesitatea de a se lua astfel de măsuri limitative. (Aplause pe băncile opoziției unite).

Dar, în sfârșit, ați făcut-o. E o chestiune, care vă privește; țin însă să vă aduc aminte, cum e regulată această chestiune în alte State, de exemplu în Ceho-Slovacia. Credeți că i-a trecut cuiva prin minte acolo să limiteze circulațiunea fiduciară la o cifră fixă? Nu. În Ceho-Slovacia, care și-a început, așa zicând, cu nimic, reforma monetară, care abia încetul cu încetul își constituie fondul ei metalic, s'a precizat un singur lucru: toate biletele ce trec peste datoria Statului către oficiul de bancă, au să fie acoperite cu rezervă metalică, cu trate și cu portofoliu comercial. Atât și nimic mai mult. (Aplause pe băncile opoziției).

D. Virgil Madgearu: Așa este!

D. I. Lapedatu: Dacă însă d-voastre ați voi să legiferați o sumă maximală, peste care circulațiunea fiduciară să nu poată trece, logic era ca limita să nu o fi fixat în cifre, ci prin cautele, cari să ne fi pus la adăpostul abuzurilor. Necesitățile vieții economice nu pot fi mărginite la cifre arbitrare. Ele se determină prin forța lor. Limita circulației maxime trebuia lăsată la aprecierea Băncii Naționale și a ministerului de finanțe, întocmai cum s'a prevăzut pen-

tru suma biletelor ce se vor retrage în fiecare an.

În legătură cu chestiunea maximului circulațiunii fiduciare, mai este o întrebare ce trebuie clarificată. Art. 9 prevede, că cât timp convertibilitatea biletului e suspendată, emisiunea nu va putea fi mai mare decât cea care era la 31 Decemvrie 1924. Urmează deci, că, dacă în 2—3 ani s'ar retrage 1—2 miliarde din circulație, atunci sumele retrase pot fi din nou puse în circulație. Deduc aceasta și din expunerea de motive, în care se arată că Banca Națională, pentru ca să-și poată procura devizele necesare, cu care să intervină, în caz de nevoie, pentru menținerea cursului monedei noastre, e îndreptățită să facă emisiuni până la limita sumei ce era în circulațiune la 31 Decemvrie 1924. Intre astfel de circumstanțe vom putea rămânea cu emisiunea de azi, întregă, atâta timp cât nevoile pieții o vor cere.

A treia dispoziție esențială a acestei convențiuni este, că surplusul fondului de lichidare se va putea întrebuița pentru cumpărarea de rentă de Stat internă și externă. Surplus, de sigur, va fi îndată ce se vor realiza toate veniturile afectate fondului de lichidare. Surplus se va arăta chiar din anul întâiu.

Față de această măsură, aș avea de observat, că să se renunțe la ideea, ca din acest fond să se cumpere rentă externă. Să se procure numai rentă internă. Vi se va părea poate curioasă ideea mea. Dați-mi însă voie să o justific. E de datoria noastră să ridicăm cursul atât de scăzut al rentei noastre interne și al doilea, e de datoria noastră să ne îngrijim și de o reducere a datoriei noastre în aceste timpuri.

Nu trebuie să uităm, că în măsura, în care moneta s'ar îmbunătăți, datoria internă ar deveni o sarcină din ce în ce mai grea.

Este deci de datoria noastră să ne îngrijim să reducem această sarcină, pentru ca să nu fie, mai târziu, prea apăsătoare pentru bugetul Statului.

În sfârșit, a patra dispoziție esențială, care nu reiese din lege, dar de care se amintește în expunerea de motive, este că fondul de lichidare se va putea menține și după stingerea datoriei către Banca Națională.

Se va putea menține și întrebuița pentru reducerea datoriilor de Stat.

Dispozițiunea aceasta am fi preferit să o vedem precizată în lege și să nu fie numai amintită în expunerea de motive. Chestiunea lichidării datoriilor noastre interne, contractate în monedă depreciată, nici nu se poate concepe, decât numai ca să ne îngrijim a întrebuița toate mijloacele de cari dispunem pentru reducerea acestor sarcini (Aplause pe băncile opoziției unite).

*
**

Trec, d-lor deputați, la a doua parte a convențiunii întâia, anume, la întărirea acoperirii circulațiunii fiduciare.

Convențiunea face deosebire între emisiunea

normală și restul emisiunilor, în care se cuprind și emisiunile pentru Stat.

Vă mărturisesc, că nu prea înțeleg pentru ce se numește o parte din emisiuni, emisiunea normală. Cine ar putea spune azi, care este emisiunea normală a circulației noastre fiduciare? Nimeni. Ceeace numiți d-voastre emisiune normală, s'ar putea numi, mai logic, emisiunea legală. Natural, pentru că d-voastre ce faceți? Luați acoperirea de un miliard două sute milioane aur, care ar trebui să o aibă Banca Națională și în baza căreia a avut dreptul să facă emisiuni și o înmulțiți cu patru, iar produsul de 4 miliarde 800 de milioane îl declarați emisiune normală. Nu, aceasta ați putea-o numi emisiune legală.

DI Vintilă I. C. Brătianu, ministrul finanțelor: În expunerea mea de motive am explicat că trebuie să avem un punct de plecare.

DI I. Lapedatu: Dle ministru, iată aici capitolul II: „Dispozițiuni privitoare la acoperirea emisiunii normale”.

DI Vintilă I. C. Brătianu, ministrul finanțelor: Care este considerată ca normală, dar este și o emisiune convențională.

DI I. Lapedatu: Dar să trecem și să analizăm criteriul după care se face această deosebire de emisiune.

Criteriul ar fi acoperirea metalică de care se zice că dispune Banca noastră Națională.

Cu privire la această chestiune, mi-am făcut rezervele, după cum ați putut vedea și din părțile citate ale discursurilor mele anterioare.

Am spus totdeauna să fim sinceri și să arătăm numai ceea ce de fapt este activul nostru și dacă până acum am făcut greșeala de a anunța o acoperire de peste 5 miliarde, luând în acestea și bonurile de tezaur liberate de Stat, greșeală pe care azi o recunoaște chiar și expunerea de motive, atunci să avem curajul și să tragem consecințele acestei logice (aplaude pe băncile opoziției unite), și să ne hotărîm a lua ca acoperire ceea ce avem efectiv, ceea ce avem în mână.

Și ce avem în mână?

Avem aur în valoare de 260 de milioane. D-voastre însă spuneți: nu putem, că dacă am face astfel ar însemna să renunțăm la aurul depozitat la Moscova, la creanțele asupra Reichsbankului din Berlin, la înscripția din cartea tezaurului englez.

Nu renunțăm, pentru că nimeni nu poate fi contra, ca aceste valori să se treacă ca creanțe ale Băncii Naționale.

Tot ce cerem este să nu se ia ca acoperire metalică.

De ce să le luăm? Lumea știe care ne este acoperirea metalică reală. Oricine examinează situația Băncii Naționale, știe, că noi, în mod indiscutabil, nu avem decât acele 260 milioane.

Prin urmare, de ce să continuăm a ne sinamăgi sau a amăgi pe aceia cari nu au posibilitatea sau înțelegerea de a pătrunde în tainele bilanțului Băncii noastre de emisiune?

Nu poate fi nici o jenă în aceasta.

Sunt atâtea bănci de emisiune cari au suferit din cauza războiului și la cari li s'au redus acoperirea metalică față de circulația fiduciară. Suntem deci într-o situație similară cu alții.

În tot cazul, impresiunea ce s'ar produce prin a arăta situația în mod sincer, așa cum este, impresiunea

aceasta ar fi cu mult mai favorabilă intereselor noastre morale și financiare chiar, decât dacă am continua să arătăm o rezervă metalică în care se găsesc și creanțe — și încă în sume mari — discutabile. (Aplause pe băncile opoziției unite).

Să vedem însă de ce se face deosebirea între așa numita „emisiune normală” și restul emisiunii? Se face pentru a determina veniturile la cari Banca Națională are dreptul și veniturile la cari această instituțiune, propriu zis, nu e îndreptățită.

Foarte bine. Idei acestea i s'a dat expresiune și din rândurile noastre și dacă nu-mi luați în nume de rău, permiteți-mi să amintesc că în anul trecut, când am vorbit la buget, am pus clar chestiunea. Atunci spuneam: am replătit la Banca Națională peste un miliard și jumătate din datoria Statului, datorie care eră fără dobândă, sau cu o dobândă aproape inexistentă. Miliardul acesta și jumătate a fost redat circulației prin scont și alte operațiuni bancare. Cine încasează — întrebam atunci — dobânda după această sumă care, prin forța împrejurărilor, a rămas și mai departe în circulație? Și conchideam că veniturile acestea ar trebui să aparțină de drept Statului.

Cum însă în Cameră nu primisem nici o lămurire la această chestiune, m'am interesat la Banca Națională și am întrebat pe unul din directorii ei, ce se întâmplă cu veniturile capitalului replătit de Stat, dar rămas în circulațiune? Mi s'a explicat că acestea nu intră în veniturile normale ale Băncii, ci se trec la un fond menit să procure valori pentru augmentarea rezervei de aur.

Va să zică, un venit care — după sentimentul meu — ar aparține Statului, se întrebunță pentru sporirea rezervei metalice. Ori, acum, această situațiune care există de fapt, se confirmă prin lege, căci convențiunea prevede că toate veniturile emisiunii, ce trec peste cea zisă normală, se vor întrebunță exclusiv la sporirea fondului actual de cumpărare de aur.

Nu voiu discuta dacă aceasta este just sau nu. Situațiile excepționale prin cari trecem, îngăduie multe abateri dela regulile stricte de drept și echitate.

Voiu repeta însă, că baza în virtutea căreia se face distincția între veniturile emisiunii normale și restului de emisiune, este arbitrară. Este arbitrar a spune, că de patru ori suma ce corespunde fondului metalic, pe care ar trebui, dar pe care nu-l are în întregime Banca, este emisiunea normală, la veniturile căreia ea are drept. Logic și potrivit împrejurărilor în cari a ajuns la noi circulațiunea fiduciară în stadiul de azi, ar fi ca tot ce trece peste emisiunile făcute pentru Stat, adică 12 și 4/10 miliarde, să aparțină emisiunii Băncii Naționale cu drept de beneficii pentru dânsa. Dacă însă Banca Națională s'a mulțumit cu 4 și 8/10 miliarde ca emisiune, după care să aibă drept la beneficii, este o chestiune care pe noi nu ne mai privește.

Acestea sunt dispozițiunile de căpetenie, asupra cărora am finut să stăruiesc.

* *

Trec la convențiunea a doua, menită să reguleze privilegiul Băncii Naționale. Cu privire la aceasta dați-mi voie, d-lor deputați, să mă asociez și eu la părerea, că chestiunea privilegiului trebuia tratată separat și independent de chestiunea reformei mone-

tare. Nu eră nevoie să se facă legătură între una și cealaltă. Aceasta fiind părerea mea natural, nu pot accepta nici justificarea din expunerea de motive, care susține, că în momentul în care se iau măsurile pentru refacerea stocului mentalic și alcătuirea fondului de lichidare din care să se plătească datoria Statului, în momentul acesta trebuia regulată, trebuia adoptată și structura Băncii Naționale pe vreme mai îndelungată. Din expunerile mele de până acum s'a putut vedea că reforma monetară nu are nici o legătură cu prilejul și că ea putea fi realizată și în cadrul actualei organizațiuni a Băncii de emisiune. Nu există o strânsă legătură organică între convențiunea întâia și a doua.

În altă ordine de idei, mă întreb, de ce voim noi astăzi, în o situațiune nestatornică și schimbătoare, să ne angajăm cu cinci ani mai înainte pentru alți 30 de ani? (Aplause pe băncile opoziției unite).

Credeți d-voastre, că dacă chestiunea privilegiului s'ar fi pus separat în debaterile Parlamentului, credeți că opoziția, de teama căreia, probabil, ați făcut joncțiunea între cele două convențiuni, n'ar fi avut sollicitudinea convenită față de o soluțiune, care să fi corespuns intereselor generale ale țării și ar fi ținut cu orice preț să împiedice o rezolvire corespunzătoare acestei chestiuni? Dacă credeți așa ceva, dați-mi voie să vă spun că vă înșelați. (Aplause pe băncile opoziției unite).

Dar ce să mai discut, dacă ați avut sau nu motive a legă aceste două convențiuni una de alta? Argumentele noastre le veți admite poate în conștiința d-voastre, dar nu în Parlament. Tocmai de aceea voiu continua și analiza acestei convențiuni, după cum o prezentați. (Aplause pe băncile opoziției unite).

Să vedem deci, ce primește Statul prin noua convențiune? Pentru dreptul său regal, primește întâi, dividendul după $\frac{1}{3}$ parte a capitalului societar, după cele 67.000 de acțiuni, ce trec gratuit în posesiunea tezaurului, urmând să fie acoperite din fondul de rezervă a Băncii. Al doilea, primește o participare progresivă din beneficiul net, urmându-se la distribuirea profitului, principiile depuse în legea comercializării. Când începe însă aceasta participare progresivă de beneficiu? Incepe atunci, când dividendul acționarilor va fi cel puțin 110% procente ale valorii nominale a acționarilor lor. Da, pentru că din art. 9 al convențiunii rezultă, că participarea la beneficiu începe numai după ce se va fi asigurat 10% după cursul de lei 5.500—, cu care s'ar emit nouile acțiuni pentru reacționari. Fără a face calcule de probabilitate, aș putea spune că cu greu se va trece peste această limită.

DI Vintilă I. C. Brătianu, ministerul finanțelor: Sunt înainte 30%.

DI I. Lapedatu: Acum vorbesc de partea din beneficiu. Primit odată dividend ca ceilalți acționari, în al doilea rând, o cotă progresivă din surplusul de beneficii care va urma după ce se va asigura mai întâi — cum spuneam — 10% după valoarea de 5500 plătită de reacționari, adică 110% dela valoarea nominală a acțiunilor. La această limită începe participarea progresivă a Statului. Ei bine d-lor deputați, vă mărturisesc că nu aș dori și nu aș invidia situațiunii, cari su aducă Statului astfel de venituri. (Aplause pe băncile opoziției unite).

Ași prefera mai bine ca Banca Națională, insti-

tutul nostru de emisiune, să lucreze în astfel de condițiuni și aceasta pentru binele intereselor economice generale încât tezaurul să nu ajungă să beneficieze de participarea progresivă din venit, asigurată de convențiune. (Aplause pe băncile opoziției unite).

DI C. Argetoianu: D-le președinte, vă rog să constatați serviciul pe care opoziția îl face guvernului: dacă s'ar retrage ea din incintă, n'ați mai putea ține ședință. (Sgomot).

DI Gr. Diaconescu: Numai 20 de deputați asistă la o ședință serioasă și când este vorba de scandal, vin în păr. (Sgomot).

Voci depe băncile opoziției unite: Nu se poate ține ședință astfel (Sgomot, întreruperi).

DI I. Lapedatu: D-lor deputați, o altă recompensă pentru dreptul regal al Statului sunt cele 30% din venit, cari se vor da după ce se va preleva mai întâi, din venitul total cota pentru de fondul rezervă, de prezent 20% și un prim-dividend de 6% asupra capitalului societar vărsat. Dar și aceste 30%, cari după legea de privilegii de până acum erau asigurate Statului pentru totdeauna, prin convențiunea cea nouă vor fi afectate fondului de lichidare al emisiunii, până când se stinge datoria către Banca Națională. În momentul când această datorie va fi stinsă, partea Statului se reduce la 15% restul trecând în favorul fondului pentru înlesnirea creditului popular, fond ce se înființează prin noua convențiune. Prin urmare, propriu zis, tot ce primește în plus Statul, pentru dreptul său regal, ar fi numai acea treime din acțiunile cari i se vor da gratuit.

Să vedem acum cari sunt, în schimb, avantajele Băncii?

DI Gr. Diaconescu: D-le președinte, vă rog să binevoșiți a constata că în Cameră sunt 50 de deputați și în consecință sunteți dator să ridicați ședința. (Sgomot, întreruperi).

DI Pompiliu Piso, vice-președinte: Camera este în număr. (Sgomot întreruperi).

DI I. Lapedatu: Cari sunt avantajele Băncii ce se asigură prin această convențiune? Întâiu este venitul emisiunii, ce întrece suma de 4 și $\frac{8}{10}$ miliarde, venit care, știți foarte bine, este destinat fondului pentru sporirea acoperirii de aur, în esență deci, tot Băncii Naționale. E adevărat că în expunerea de motive se susține, că acest fond propriu zis este al detentorilor de bilete.

Să-mi dați voie să nu primesc acest mod de a vedea, deoarece fondul acesta este al Băncii Naționale, al acționarilor ei. Venitul emisiunilor făcute pentru Stat, replătite însă de acesta, dar rămase în circulațiune, este — cum am spus mai înainte — un venit al Statului, care se cedează acum Băncii Naționale. Prin urmare de aici înainte, Statul încă contribuie la alcătuirea rezervei metalice.

DI Dr. N. Lupu: D-le președinte, vă rog să ridicați ședința. Camera nu e în număr.

DI Vintilă I. C. Brătianu, ministerul finanțelor: Eu constat că d. Dr. Lupu vine la ședință ia 12 fără un sfert, ca să constate că Adunarea nu este în număr (Sgomot întreruperi).

DI I. Lapedatu: Nu voiu contesta, că Statul, care a garantat față de Banca Națională tezaurul depus la Moscova, nu are oarecari îndatoriri să contribuie și din partea sa la întărirea fondului metalic al Băncii.

O altă chestiune regulată prin convențiune, este

cota de alimentare a fondului de rezervă, cota de 20% din venitul total, cotă care însă îndată ce acest fond de rezervă a ajuns la mărirea capitalului acționar, se reduce la 10%, iar când fondul de rezervă va ajunge la dublul capitalului, se va reduce la 5%. Or convențiunea prevede, că alimentarea de 20% se va menține întreagă — indiferent de mărirea fondului de rezerve — până la reluarea convertibilității biletului.

Până atunci, aceste 20% se vor vărsa fondului pentru cumpărarea de aur. Ce însemnează aceasta? Însemnează, că surplusul acestei cote, care ar trebui să rămâna beneficiului de repartizat, trece și întărește rezerva metalică Băncii Naționale.

Să examinăm acum îndatoririle Băncii Naționale. Întâiu are să achite acțiunile Statului. Le achită cu nominalul lor din fondul de rezervă. Al doilea, Banca Națională trebuie să dea 200 de milioane pentru constituirea unui fond de ajutorare a creditului popular. De unde va da aceste 200 de milioane, știți bine și o arată și expunerea de motive. Le va da din beneficiile, pe cari Banca le a realizat cu destinațiune specială; din beneficiile ce le-a realizat prin afacerile ce întrec suma așa numitei emisiuni normale. Desigur însă că nu le va da fără nici o dobândă, deși în convențiune nu se precizează aceasta.

D. Vintilă I. C. Brătianu, ministrul finanțelor: Este definitiv dat ca fond.

D. Virgil Madgearu: Ca fond de înzestrare.

D. Vintilă I. C. Brătianu, ministrul finanțelor: Este definitiv dat ca fond de înzestrare.

D. I. Lapedatu: Nu rezultă aceasta de nicăieri, nici din textul convențiunii, nici din expunerea de motive. Am fost deci în drept să cred, că acest fond va fi dat ca împrumut cu dobândă, dar cu dobândă redusă, băncilor și cooperativelor populare.

Mai sunt încă două îndatoriri, ce se impun Băncii Naționale. Întâia este de a înființa sucursale în toate capitalele de județ. Nu cunosc necesitățile de organizare ale Băncii Naționale și deci părerea mea nu le pot întemeia decât pe experiența altor Bănci de emisiune. Intemeiat pe această experiență, nu cred să fie nevoie în fiecare capitală de județ de câte o filială. Ca pildă pot da Banca Austro-Ungară, care a lucrat în ținuturile alipite, ținuturi cu vieață industrială și comercială mult mai dezvoltată și care, cu toate acestea nu avea în fiecare județ filială și era o bancă cu o excelentă organizațiune, care își îndeplinea perfect misiunea. Principalul pentru Banca noastră de emisiune va fi, nu se aibe în fiecare județ filială, ci să satisfacă necesitățile reale de credit, ceace se poate face prin o organizațiune mai puțin extinsă. Dar, în sfârșit, dacă Banca Națională a consimțit la aceasta, este o chestiune care o privește. Eu am ținut să scot la iveală o dispozițiune, care n'ar avea ce căuta în o convențiune.

A doua îndatorire pe care o puneți Băncii Naționale este de a organiza serviciul de cecuri și virimente cu colaborarea oficiilor poștale. Cu alte cuvinte ar fi vorba să se înființeze și la noi o Casă poștală de cecuri și compensațiuni, cum există și în alte State. Aceasta ar fi o instituțiune de cea mai mare însemnătate pentru vieața economică, comercială și industrială a țării, o instituțiune, cu care nouile noastre provincii, Bucovina și Ardealul, erau foarte deprinse și a cărei lipsă o resimț și astăzi în fiecare moment. (Aplause pe băncile opoziției unite.)

Mărturisesc că ne-am bucura dacă ideea acestei instituțiuni s'ar realiza cât mai curând. Nu pot înțelege însă pentru ce legăm puțința alcătuirii acestei instituțiuni de Banca Națională? De ce ne luăm posibilitatea de a înființa și în alt chip, nu numai prin Banca de emisiune, o instituție de cecuri și virimente? Căci dacă rezervăm acest drept numai Băncii Naționale, prin convențiunea, care regulează privilegiile ei și nu-i punem nici termen până la care să o înființeze, noi, în mod independent, nu mai putem face nimic până la expirarea privilegiului. Avem însă speranța că Banca Națională o va înființa mai curând, prin ceace va face cel mai bun serviciu nu numai economiei naționale, ci și circulației fiduciare, reducând plățile în efectiv.

* * *

Voi trece acum la chestiunea vechilor și noilor acționari.

În adunarea generală a Băncii Naționale, chemată să ratifice convențiunile ce le discutăm, au fost plângeri din partea vechilor acționari, că ar fi despoiați de drepturile lor prin favorurile acordate nouilor acționarilor. Un singur glas a fost mai indulgent, al d-lui Alexandrescu, care a spus, că chiar dacă ar fi vorba de jertfă, trebuie adusă cu mulțumire de a vedea și pe alții între acționarii susținători ai primului așezământ financiar.

După noi, plângerea vechilor acționari nu e îndreptățită. Nu are nici o bază afirmațiunea, că acționarii vechi ar fi despoiați în drepturile lor. E adevărat, că titlurile lor vechi s'au depreciat față de valoarea ce o aveau înainte de război, dar în nici un caz această depreciere nu este așa de mare, ca la alte valori similare. Prin noua emisiune li se dă însă o recompensă foarte însemnată vechilor acționari. Li se dă câte trei acțiuni noi pentru două vechi, având a plăti pe cele noi numai cu nominalul de 500 lei. Li se asigură deci, în împrejurări regulate și față de prețul stabilit pentru noui acționari, o rentabilitate de cel puțin 110 procente, rentabilitate care, chiar în aur socotită, este în tot cazul mulțumitoare. În aceeaș vreme rentabilitatea pentru nouile acțiuni, cari se vor plăti cu câte lei 5500, va fi numai de 10 procente. Între astfel de condițiuni, intențiile d-voastre de a avea între acționarii Băncii Naționale pe viitor și reprezentanții din nouile provincii, nu cred, că se vor realiza. Veți avea poate pe unele dintre instituțiunile noastre, dar particulari foarte puțini, căci cu prețul de 5500 de lei acțiunea, puțini vor fi aceia, cari își vor putea permite luxul să între în rândurile acționarilor Băncii Naționale.

În sfârșit d-lor deputați, încă o chestiune: Consiliul consultativ.

Convenția prevede alcătuirea unui consiliu numit cu drept cuvânt „consultativ“, pentru că nu are nici o atribuțiune. (Aprobări pe băncile opoziției unite)

De ce s'a alcătuit acest consiliu? Vă mărturisesc sincer, că nu înțeleg. Căci dacă este vorba să se ia avizul cercurilor comerciale și industriale, ori al oamenilor de specialitate, de modul cum are a se face politica financiară a Băncii Naționale, aceasta se putea și fără consiliul instituit prin convențiune.

Aș înțelege dacă d-voastre ați fi creat un organ, căruia să i se fi asigurat drepturi pozitive de a interveni și a dispune, un organ care să fi garantat în-

dependența Băncii Naționale față de influența partidelor politice. (Aplause prelungite pe băncile opoziției unite.)

D. N. Iorga: Exact aceasta e intențiunea dumealor. (Ilaritate, applause pe băncile opoziției unite.)

D. I. Lapedatu: Și dacă ați fi făcut aceasta, nu ați fi creat un „novum”, deoarece asemenea alcătuirii găsim și la alte Bănci de emisiune. Și nu trebuia să mergem prea departe spre a găsi pilde vrednice de imitat. În vecini chiar am fi găsit consilii, în cari au loc reprezentanții tuturor partidelor politice alături de reprezentanții economiei naționale, consilii, cari sunt singurele cheazășii, cari pot asigura independența atât de necesară a oricărei Bănci de emisiune. (Aplause pe băncile opoziției unite.)

Dar, vă rog să-mi mai permiteți o observare cu privire la acest consiliu consultativ. M'am uitat să văd cine îl constituie? Ei bine, dați-mi voie să vă spun că acest consiliu va fi reprezentat în deosebi prin Vechiul Regat. Pentru noile provincii, abia dacă va fi loc. Mă gândeam însă că cei puțin în consilii, cari și de altfel n'au nici o atribuțiune, veți admite să se afirme ideea unității naționale, politică și economică. (Aplause pe băncile opoziției unite.)

* * *

Trecut peste acestea, dați-mi voie să cer și două lămuriri.

Art. 8 spune, că Banca Națională nu va putea face nici o emisiune nouă până ce nu va fi asigurat biletului său o acoperire de o treime în aur, trate sau rente, conform statutelor sale.

Imi permit a întreba pe d. ministru de finanțe, se referă această dispoziție la întreaga emisiune sau numai la așa zisa emisiune normală? Fac această întrebare, de oarece în expunerea de motive la pagina 16, spuneți:

„Pentru a evita acest lucru, convențiunea de față stabilește, că limita emisiunii nu va putea întrece cifra dela 31 Decemvrie 1924, adică 21 071 milioane de lei. Totuș, pentru a lăsa Băncii Naționale putința de a-și desvolta operațiunile în ziua, când va fi reușit să restabilească raportul normal dintre acoperire și emisiune, am convenit, că Banca Națională va putea să emită bilete noi, de îndată ce stocul ei de acoperire — aur, devize, trate și rente — va fi atins o treime din emisiune, urmând firește a păstra necontenit această proporțiune.”

Iar la pagina 11 precizați:

„Se înțelege, că cea mai bună acoperire ar fi constituirea unui stoc metalic sau, eventual, unui stoc de trate; de aceea am și prevăzut acest mod de acoperire pentru toată emisiunea, ce întrece emisiunea pentru Stat.”

E un echivoc acesta, care nu poate să rămână, care trebuie lămurit. Trebuie lămurit, dacă acoperirea obligatorie se referă la întreaga emisiune sau numai la cea normală de 4 și 8/10 miliarde.

A doua lămurire. Aurul, tratele sau celelalte valori ale rezervei metalice, se socotesc ele după cursul legal sau după cel comercial? Este o chestiune de importanță, căci dacă se socotește după cursul comercial, atunci acoperirea de 1/3 poate fi realizată mult mai repede, decât după cursul legal.

D. Vintilă I. C. Brățianu, ministru finanțelor: După cursul legal.

D. I. Lapedatu: Da, atunci dați-mi voie să vă

atrag atenția asupra celor ce spuneți în expunerea de motive la pagina 41, vorbind despre rezerva de aur.

Iată ce se poate citi:

„El (aurul) a fost socotit la stocul metalic pe prețul parității aurului, însă s'a luat în considerare la formarea stocului metalic și de diferența plătită de Bancă până la cursul comercial.”

D. Vintilă I. C. Brățianu, ministru finanțelor: Erau niște valori, cari se urcau relativ la sume mici, pe cari Banca Națională le cumpărase pe cursul zilei. Acestea au rămas să formeze acoperirea, însă tot ce se va face de aici înainte, nu se va face decât pe baza valorii aurului internațional.

D. I. Lapedatu: Se vorbește însă de cursul zilei și la art. 12 din Convențiunea relativ la privilegiu.

D. Vintilă I. C. Brățianu, ministru finanțelor: D-le Lapedatu, vă declar că sunt de acord cu d-voastră asupra cursului legal.

D. I. Lapedatu: Eu nu am cerut decât să se precizeze, pentru că la urma urmei, legal sau comercial este acelaș lucru, cu singura deosebire, că în cazul întâi trebuie să se amortizeze imediat diferența între valoarea legală și cea comercială a obiectelor, respectiv titlurilor de trecut la fondul rezervei metalice. La Praga, se ia de bază cursul comercial și faptul acesta nu constituie nici o piedică, ba, în ce mă privește cred, că este mai logic decât cursul legal. Dacă luați însă cursul legal atunci — cum spunem — Banca Națională va trebui să se îngrijească să amortizeze diferențele până la cursul comercial, la cumpărările ce le va face.

* * *

În stârșit imi mai permit să vă atrag atenția d-ilor deputați, asupra unui articol, care conține o dispoziție, după mine, primejdioasă pentru finanțele Statului. Este art. 18 care spune, că Banca Națională nu poate reesconta particularilor ordonanțe de ale Statului sau bonuri de tezaur, decât acele emise în limita creditelor acordate, fie prin legi speciale sau prin legea bugetară și în orice caz bonurile de tezaur nu se vor putea sconta decât până la maximum 20% din capitalul băncii.

Dispoziția cu bonurile de tezaur e cea veche și 20% din capitalul Băncii e o sumă, azi, fără importanță. Totul face 20.000.000. E primejdioasă însă dispoziția privitoare la ordonanțele de plată ale Statului. Ce garanție oferă faptul, că ordonanțele sunt aprobate prin legea bugetară sau prin alte legi? Ce garanție când veniturile nu se pot realiza? Este un principiu adoptat pretutindenea, că Statul să nu se folosească pentru plățile sale de băncile de emisiune și acest principiu trebuie observat cu strictețe. În unele din legile băncilor de emisiune se precizează că Statul nu poate cere plăți prin acele bănci decât numai dacă depune în gaj aur. Așa trebuie să fie și la noi. Statul nu trebuie să uzeze, nici direct, nici indirect, de creditul băncii decât numai în marginile disponibilului, pe care tezaurul îl are la Banca Națională, sau dacă nu are disponibil, prin împrumuturi acoperite cu valori în aur.

Cred deci, că nu e bine să se mențină această dispoziție în convențiune. Ea va trebui să dispară, atât în interesul Băncii Naționale, cât și în interesul Statului.

Cu aceasta aș fi terminat obiecțiunile ad rem. Știu foarte bine, că convențiunile acestea se vor vota,

că reforma monetară va fi în curând o realitate și privilegiul prelungit. Trebuie să regret însă că d-voastră, partidul dela cârma țării, ați preferit să faceți aceste convențiuni singuri și ați deconsiderat faptul că astfel de chestiuni importante se rezolvă în toate țările care își înțeleg interesele lor economice, financiare și politice, prin acorduri între partide. (Aplause pe băncile opoziției unite).

D-voastră nu ați ținut să aveți concursul și părerile reprezentanților celorlalte partide politice, cari trebuie să aibă cuvânt în toate chestiunile de importanță. Nu i-ați invitat nici măcar la o conferință, unde împreună cu dânsii să fi căutat soluțiile cele mai bune, la cari să fi aderat cu toții. (Aplause pe băncile opoziției unite).

Nu numai că nu i-ați invitat. . .

DI N. Iorga: I-ați evitat. (Aplause pe băncile opoziției unite).

D. I. Lapedatu: I-ați evitat, spune d. Iorga. Și a fost în tot cazul o jignire, modul cum ati întâmpinat, într-una din ședințele trecute, obiecțiunile opoziției de a fi fost consultată. (Aplause pe băncile opoziției unite). Dacă convențiunile acesta s'ar fi alcătuit prin un acord între partide, vă puteți închipui ce impresie ar fi făcut aceasta pretutindeni. Sunt unul dintre cei cari cred, că o reformă monetară, prin care ne-am luat îndatorirea de a ne replăti datoria către Banca Națională și de a întări stocul nostru metalic, nu ar trebui să rămână fără efect. Se poate însă foarte ușor întâmpla, ca efectul așteptat să fie contra balansat, să fie anulat de faptul, că în împrejurările noastre politice, lumea mare să nu aibă încredere în trăinicia reformei, făcută și votată de un singur partid politic.

Cu tot altcum s'ar fi prezentat și alte efecte ar fi avut o reformă monetară a tuturor partidelor politice. Ea ar fi fost neacemănat mai bine întâmpinată, decât așa cum o prezentați d-voastră. (Aplause pe băncile opoziției unite).

Și atunci dacă această n'ați făcut-o, cel puțin înfăptuiți pe lângă reforma din convențiuni, și o reformă în mentalitatea d-voastră, a acelor cari, oricât ați protesta, totuș sunteți stăpânii autoritari ai Băncii Naționale. Înțelegeți odată, că ori câte acțiuni ați avea, totuș Banca Națională este o instituție a țării întregi și a tuturor celor muncitori și productivi din această țară. (Aplause prelungite pe băncile opoziției unite).

„DOINA“

societate anonimă comercială și de credit
CÂMPENI.

Incepând cu 1 Octomvrie 1925 se dau dobânzi după depunerile spre fructificare:

până la	10.000 Lei	80/0
„	50.000	90/0
„	100.000	100/0
„	200.000	110/0 și
peste	200.000	120/0

Direcțiunea.

INFORMAȚIUNI.

— **Noile bilete de 500 lei.** În legătură cu preschimbarea bancnotelor de 500 lei, Banca Națională aduce la cunoștința publicului, că noul tip al biletului de 500, prevăzut de art. 13 din lege și 36 din statutele ei, va fi pus în circulație în a doua jumătate a lunii Septemvrie a. c. Hârtia acestui bilet este aceeași ca a biletului de 1000; dimensiunile desenului: 186 - 97 mm. iar ale biletului 207 - 118 mm. Infățișarea multicolorată, Filigramele: un singur filigram la mijlocul biletului reprezentând capul lui Traian. Ca figuri, pe fața biletului se văd: în stânga o țărancă șezând pe o laviță și torcând; în dreapta o țărancă șezând și lăptând un copil, iar jos, o secere și un snop de grâu culcat. Deasupra filigramului este scris „cinci sute lei“ în litere; iar în cele două colțuri de sus ale biletului „500“ în cifre. Dosul biletului are un cadru cu un aspect liliachiu mai pronunțat. În stânga două țărance una lângă alta cu sape pe umăr; la dreapta, jos o vedere a unor sonde petrolifere, iar în fund se zărește Castelul Peleş. Deasupra filigramului: marca țării, iar jos textul de lege privitor la pedepsele contra falsificatorilor. În cele două colțuri de sus: „500“ în cifre. În general, dosul biletului are o infățișare mai închisă decât fața.

A v i z

«Revista Economică» numărul jubilar de 25 ani, se poate procura direct dela administrația acestei reviste, cu prețul de 60 Lei, franco, recomandat.

Adresele comercianților și meseriașilor români, tipărite pe vignete, se pot procura din același loc cu 10 bani adresa.

Colecția cuprinde 4000 adrese.

A v i z

Afacere solidă foarte rentabilă. Într'un centru mare industrial din Ardeal, din motive familiare se vinde fără sarcini, o firmă de coloniale, cereale și băuturi spirtoase. Vad bine stabilit. Contract de chirie asigurat până în 1927. Inventar, aranjament și mărfuri cca două milioane lei, informațiuni mai detaliate la Administrația ziarului.

Societatea Națională de CREDIT INDUSTRIAL

București, Str. Banca Națională No. 8.

PROSPECT de EMISIUNE

a 300.000 acțiuni nominative sau 300 000.000 lei.

Societatea Națională de Credit Industrial conform art. 8 din statut, în urma deciziei Consiliului de Administrație în ședința din 28 August 1925, a hotărît sporirea capitalului social dela 200.000.000 lei — la 500.000.000 lei, printr'o nouă emisiune de 300.000 acțiuni nominative reprezentând un capital de 300.000.000 lei.

Scopul acestei emisiuni este de a spori capitalul de rulment al Societății, pentru a veni în ajutorul industriei mari, mijlocii și mici într'o măsură și mai largă ca până în prezent.

Din nouă emisiune, conform art. 8 din statutele Societății, Statul preia 20% sau lei 60.000.000 iar Banca Națională a României 30% sau lei 90.000.000.

Restul de 150.000.000 până la 300.000.000 lei, se repartizează astfel: 58.500.000 lei vechilor acționari; adică pentru două acțiuni vechi se primește una nouă, conform art. 8 din Statut, iar 91.500.000 lei adică restul până la 150.000.000 lei se oferă subscripțiunii publice.

Dreptul de opțiune pentru vechii acționari se va putea exercita cu începere dela 1 Octomvrie a. c. și până la 31 Octomvrie. După expirarea acestui termen, dreptul de opțiune al acționarilor se perimă, rămânând, ca Consiliul de Administrație să hotărască cum va crede de cuviință de repartiția acțiunilor rămase neoptate.

Subscripția de 91.500.000 lei oferită publicului va avea loc tot în intervalul dela 1 Octomvrie până la 31 Octomvrie 1925.

Atât opțiunea, cât și subscripția de noi acțiuni se va putea face în sucursalele Băncii Naționale a României, iar în București la Sediul Societății noastre în strada Banca Națională No. 8.

Pentru exercitarea dreptului de opțiune al vechilor acționari, se vor prezenta acțiunile vechi pentru a fi ștampilate.

Prețul nouilor acțiuni, atât pentru vechii acționari cât și pentru noi acționari, va fi de lei 1.000 de acțiune valoarea nominală, plus lei 25 spese, care se vor achita astfel:

La subscripție 30% din valoarea acțiunii sau lei 300 de acțiune	
plus spese de emisiune — — — — —	" 25 " "
	în total lei 325 " "

Restul vărsămintelor până la complecta achitare a acțiunilor se va efectua în modul următor:

Vărs. II-lea la 15—31 Martie 1926 lei 350 de acțiune.

Vărs. III-lea la 15—30 Iunie 1926 lei 350 de acțiune.

Se primesc și vărsăminte integrale.

Pentru vărsămintele neefectuate la datele fixate, va curge o dobândă de întârziere de 10% până la data achitării.

Intreaga emisiune participă la dividendul anului în curs, cu începere dela 1 Octomvrie a. c., adică cu o pătrime din dividendul ce va reveni pentru exercițiul 1925.

Consiliul de Administrație.

„ALBINA“ institut de credit și de economii în Sibiu

A XII-a tragere la sorți publică

a **Scrisurilor fonciare de 4¹/₂%** în coroane ale **Institutului de credit și de economii Albina** a urmat în **27 Iulie 1925** în prezența domnului notar public **Dr. Nicolae Cristea**, a doi membri din consiliul de administrațiune și a comitetului de supraveghiere al institutului. S'au tras în valoare totală de **coroane 400.000** — (**Lei 200 000** —) următorii numeri:

à **500 Cor. Nrii:** 2, 11, 15, 30, 32, 36, 45, 46, 51, 56, 60, 64, 65, 69, 86, 87, 90, 91, 93, 97.
(Lei 250)

à **1000 Cor. Nrii:** 1, 2, 8, 9, 13, 15, 22, 25, 35, 37, 47, 48, 56, 58, 59, 63, 66, 69, 73, 75, 91, 97, 98, 100, 108, 121, 123, 124, 126, 127, 128, 130, 131, 132, 133, 138, 142, 143, 144, 152, 153, 154, 160, 162, 163, 167, 169, 174, 175, 177, 178, 182, 184, 185, 187, 190, 200, 205, 208, 214, 215, 216, 221, 229, 235, 236, 240, 244, 249, 251, 255, 256, 266, 270, 271, 272, 274, 276, 277, 278, 280, 281, 288, 289, 292, 299.

à **2000 Cor. Nrii:** 7, 8, 12, 14, 20, 21, 22, 24, 32, 35, 38, 39, 45, 58, 61, 63, 72, 77, 81, 82, 84, 104, 124, 127, 128, 142, 148, 170, 172, 188, 198, 222, 232, 235, 241, 243, 246, 257, 262, 270, 274, 276, 279, 280, 283, 296, 301, 310, 312, 322, 325, 331, 332, 339, 347, 364, 367, 397, 402, 404, 405, 407, 426, 432, 436, 449, 450, 460, 461, 466, 470, 474, 479, 488, 498, 516, 519, 525, 530, 532, 551, 555, 562, 573, 574, 579, 587, 591, 595, 604, 609, 622, 629, 647, 650, 651, 657, 668, 672, 675, 677, 679, 682, 685, 689, 694, 699, 701, 702, 705, 717, 719, 720, 722, 725, 737, 744, 745, 747, 749, 768, 771, 777, 789, 796, 799, 801, 805, 809, 810, 813, 814, 816, 819, 820, 955, 969, 972, 975, 985, 994, 1000, 1012, 1029, 1032, 1046, 1055, 1061, 1066, 1077, 1085, 1092.

Cu începere dela **1 Ianuarie 1926** aceste scrisuri fonciare să răscumpără la **Casa Institutului în Sibiu**, și la **Filialele sale din Brașov, București, Cluj, Lugoj, Mediaș, Târgu-Mureș, Timișoara și Dicio-Sân-Mărtin**.

Cu **1 Ianuarie 1926** înceată interesele lor mai departe și cupoanele de interese scadente mai târziu, dacă la prezentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestora.

Din scrisurile fonciare eșite la sorți la tragerile de mai înainte nu s'au prezentat încă pentru răscumpărare următoarele:

à **500 Cor. Nrii:** 1919 1912 1910 1919 1910 1917 19 7 1918 1913 1918
(Lei 250) 22, 33, 37, 42, 43, 44, 47, 54, 62, 117.

à **1000 Cor. Nrii:** 19 7 1918 1910 1912 1917 1917 19 9
(Lei 500) 62, 102, 111, 224, 241, 242 269.

à **2000 Cor. Nrii:** 1915 1912 1910 1919 1919 1918 1919 1918 1918 1910
(Lei 1000) 1, 34, 123, 242, 419, 437, 509, 553, 700, 797, 153, 245, 442, 566.

Sibiu. 27 Iulie 1925

Direcțiunea.